

Normă finală
Octombrie 2019

IES™

Standardul Internațional de Educație™

Standardul Internațional de Educație 4, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)

Tradus și
republicat de:

*Contați pe Noi. Contați, cu Noi.
Întotdeauna!*

International Accounting
Education
Standards Board™

Acest document a fost elaborat și aprobat de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Educație Contabilă™ (IAESB™).

IAESB elaborează standarde de educație, îndrumări și documente informative cu privire la educația anterioară obținerii calificării, pregătirea profesioniștilor contabili și educația și dezvoltarea profesională continuă.

Obiectivul IAESB este de a servi interesul public prin normalizarea de standarde de educație de înaltă calitate pentru profesioniștii contabili și prin facilitarea convergenței standardelor internaționale și naționale de educație.

Structurile și procesele care susțin operațiunile IAESB sunt facilitate de International Federation of Accountants® (IFAC®).

Drepturi de autor © octombrie 2019 ale International Federation of Accountants (IFAC). Pentru informații referitoare la drepturile de autor, mărcile înregistrate și permisiuni, a se vedea [pagina 15](#).

STANDARDUL INTERNAȚIONAL DE EDUCAȚIE 4, DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ INIȚIALĂ – VALORI, ETICĂ ȘI ATITUDINI PROFESIONALE (REVIZUIT)

CUPRINS

	Punctul
Introducere	
Domeniul de aplicare al prezentului standard	1–6
Data intrării în vigoare.....	7
Obiectiv	8
Dispoziții	
Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale.....	9
Dispoziții de etică relevante	10
Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale.....	11
Revizuirea programelor de educație profesională contabilă	12
Activitatea de reflectare	13
Evaluarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale	14
Materiale explicative	
Referințe la definițiile cuprinse în normele IAASB și IESBA	A1
Domeniul de aplicare al prezentului standard.....	A2–A10
Obiectiv	A11
Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale.....	A12–A14
Dispoziții de etică relevante	A15
Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale	A16–A31
Revizuirea programelor de educație profesională contabilă.....	A32–A33
Activitatea de reflectare	A34–A38
Evaluarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale	A39–A42
Anexa 1: Descrierea nivelurilor competențelor	

Introducere

Domeniul de aplicare al prezentului standard (A se vedea punctele A2–A10)

1. Prezentul Standard Internațional de Educație (IES) stabilește obiectivele educaționale pe care candidații la titlul de profesionist contabil trebuie să le îndeplinească până la finalul dezvoltării profesionale inițiale (DPI) în ceea ce privește valorile, etica și atitudinile profesionale. Valorile, etica și atitudinile profesionale sunt caracteristicile care îi identifică pe profesioniștii contabili ca membri ai unei profesii. Acestea includ principiile de conduită (de exemplu, principiile de etică) asociate în general caracteristicilor distinctive ale conduitei profesionale și considerate esențiale pentru definirea acestora.
2. Prezentul IES se adresează organismelor membre ale Federației Internaționale a Contabililor (IFAC). Organismele membre IFAC au responsabilitatea de a se asigura că DPI corespunde dispozițiilor prevăzute în cadrul prezentului IES. În plus, prezentul IES poate fi util pentru organizațiile educaționale, angajatori, organismele de reglementare, autoritățile guvernamentale și orice alte părți interesate care susțin educația și dezvoltarea candidaților la titlul de profesionist contabil.
3. Procesul de învățare și dezvoltare continuă pe tot parcursul carierei unui profesionist contabil; prin urmare, valorile, etica și atitudinile profesionale acumulate pe parcursul DPI sunt, de asemenea, relevante pentru dezvoltarea profesională continuă (DPC), deoarece carierele profesioniștilor contabili se modifică, iar profesioniștii contabili sunt expuși unei game din ce în ce mai mari de amenințări la adresa eticii.
4. Prezentul IES integrează dispozițiile de etică relevante în educația profesională contabilă. Aceste dispoziții de etică relevante stabilesc, în mod normal, cinci principii fundamentale de etică¹ (integritatea; obiectivitatea; competența profesională și atenția cuvenită; confidențialitatea; și conduita profesională).
5. Prezentul IES specifică ariile de competență și obiectivele educaționale care descriu valorile, etica și atitudinile profesionale de care candidații la titlul de profesionist contabil trebuie să dea dovadă până la finalul DPI. IES 2, *Dezvoltarea profesională inițială – competențe tehnice* (revizuit), și IES 3, *Dezvoltarea profesională inițială – aptitudini profesionale* (revizuit), specifică ariile de competență și obiectivele educaționale relevante pentru domeniile lor țintă din cadrul DPI. Împreună, aceste IES-uri specifică ariile de competență și obiectivele educaționale care descriu competențele profesionale pe care trebuie să le acumuleze candidații la titlul de profesionist contabil până la finalul DPI.
6. Definițiile și explicațiile termenilor cheie utilizați în IES și în *Cadrul general pentru Standarde Internaționale de Educație pentru profesioniștii contabili și candidații la titlul de profesionist contabil* (2015) sunt prezentate în *Glosarul de Termeni* (revizuit) al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Educație Contabilă (IAESB). În materialele explicative sunt incluși, de asemenea, termeni suplimentari din cadrul normelor Consiliului pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare (IAASB) și Consiliului pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (IESBA).

Data intrării în vigoare

7. Prezentul IES intră în vigoare de la 1 ianuarie 2021.

¹ Principiile fundamentale, *Manualul IESBA privind Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili (inclusiv Standardele Internaționale privind Independența) – Ediția 2018*, Secțiunea 110.

Obiectiv (A se vedea punctul A11)

8. Obiectivul prezentului IES este de a stabili valorile, etica și atitudinile profesionale pe care trebuie să le dezvolte și să le demonstreze candidații la titlul de profesionist contabil până la finalul DPI, pentru a putea îndeplini un rol de profesionist contabil.

Dispoziții

Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (A se vedea punctele A12–A14)

9. Organismele membre IFAC trebuie să furnizeze, prin intermediul programelor de educație profesională contabilă, un cadru general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale, astfel încât candidații la titlul de profesionist contabil (a) să își exercite scepticismul profesional și raționamentul profesional și (b) să acționeze într-o manieră etică și în interesul public.

Dispoziții de etică relevante (A se vedea punctul A15)

10. Organismele membre IFAC trebuie să integreze dispozițiile de etică relevante în toate programele de educație profesională contabilă pentru candidații la titlul de profesionist contabil.

Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (A se vedea punctele A16–A31)

11. Organismele membre IFAC trebuie să prescrie obiectivele educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale care trebuie îndeplinite de candidații la titlul de profesionist contabil până la finalul DPI. Aceste obiective educaționale trebuie să le includă pe cele enumerate în Tabelul A.

Tabelul A: Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale

Arie de competență (Nivelul cunoștințelor ²)	Obiective educaționale
(a) Scepticism profesional și raționament profesional (Intermediar)	(i) Aplicarea unei atitudini iscoditoare în activitatea de colectare și evaluare a datelor și informațiilor.
	(ii) Aplicarea tehnicilor de reducere a subiectivismului în rezolvarea problemelor, obținerea de informații pentru raționamente, luarea deciziilor și formularea unor concluzii pertinente.
	(iii) Aplicarea unei gândiri critice în identificarea și evaluarea alternativelor pentru a determina demersul adecvat.
(b) Principii de etică (Intermediar)	(i) Explicarea naturii eticii.
	(ii) Explicarea avantajelor și dezavantajelor abordărilor față de etică bazate pe reguli și ale celor bazate pe principii.
	(iii) Identificarea posibilelor amenințări la adresa conformității cu principiile fundamentale de etică.
	(iv) Evaluarea importanței amenințărilor la adresa a conformității cu principiile fundamentale de etică și tratarea acestora într-o manieră adecvată.

² Nivelul cunoștințelor pentru o arie de competență care trebuie atins până la finalul programului DPI (conform Anexei 1).

Arie de competență (Nivelul cunoștințelor ²)	Obiective educaționale
	(v) Aplicarea principiilor fundamentale de etică în activitățile de colectare, generare, stocare, accesare, utilizare sau partajare a datelor și informațiilor.
	(vi) Aplicarea dispozițiilor de etică relevante pentru conduita profesională în conformitate cu standardele ³ .
(c) Angajamentul față de interesul public (Intermediar)	(i) Explicarea rolului și importanței eticii în cadrul profesiei și în raport cu conceptul de responsabilitate socială.
	(ii) Explicarea rolului și importanței eticii în raport cu întreprinderile și buna guvernare.
	(iii) Analizarea interrelațiilor dintre etică și legislație, inclusiv a relațiilor dintre legislație, reglementări și interesul public.
	(iv) Analizarea consecințelor unui comportament neetic asupra persoanelor, profesiei și publicului.

Revizuirea programelor de educație profesională contabilă (A se vedea punctele A32–A33)

12. Organismele membre IFAC trebuie să revizuiască și să actualizeze periodic programele de educație profesională contabilă care sunt proiectate pentru îndeplinirea obiectivelor educaționale specificate în prezentul IES.

Activitatea de reflectare (A se vedea punctele A34–A38)

13. Organismele membre IFAC trebuie să proiecteze activități de educație și dezvoltare legate de valorile, etica și atitudinile profesionale pentru candidații la titlul de profesionist contabil în așa fel încât să includă o activitate de reflectare formalizată și documentată.

Evaluarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (A se vedea punctele A39–A42)

14. Organismele membre IFAC trebuie să stabilească activitățile adecvate de evaluare pentru a evalua valorile, etica și atitudinile profesionale ale candidaților la titlul de profesionist contabil.

³ Standardele includ standardele de audit, standardele de contabilitate și alte standarde legate de activitatea desfășurată de un profesionist contabil.

Materiale explicative

Referințe la definițiile cuprinse în normele IAASB și IESBA

A1. Prezentul IES utilizează următorii termeni definiți deja în normele IAASB și IESBA.

Tabelul B: Definiții ale IAASB și IESBA adoptate în IES 4

Termen definit	Definiție din normele IAASB și IESBA
Scepticism profesional (IAASB) ⁴	O atitudine care include o gândire rezervată, atenție la condițiile care ar putea indica posibile denaturări cauzate fie de fraudă, fie de eroare, și o evaluare critică a probelor.
Raționament profesional (IESBA) ⁵	Raționamentul profesional constă în aplicarea pregătirii relevante, cunoștințelor, aptitudinilor și experienței profesionale proporțional cu faptele și circumstanțele, inclusiv natura și domeniul de aplicare al activităților profesionale specifice, și interesele și relațiile implicate.

Domeniul de aplicare al prezentului standard (A se vedea punctele 1-6)

- A2. Un candidat la titlul de profesionist contabil este o persoană care a început un program de educație profesională contabilă ca parte a DPI. DPI reprezintă educația și dezvoltarea prin intermediul căreia candidații la titlul de profesionist contabil dobândesc inițial competența necesară pentru a îndeplini rolul de profesionist contabil. DPI este fundamentată pe educația generală și include educația profesională contabilă, experiența practică și evaluarea. DPI continuă până când candidații la titlul de profesionist contabil pot demonstra că dețin competențele profesionale necesare îndeplinirii rolului lor în profesia contabilă.
- A3. Valorile, etica și atitudinile profesionale sunt definite drept conduita profesională și caracteristicile care îi identifică pe profesioniștii contabili ca membri ai unei profesii. Acestea includ principiile de etică asociate în general caracteristicilor distinctive ale conduitei profesionale și considerate esențiale pentru definirea acestora.
- A4. Valorile, etica și atitudinile profesionale includ un angajament față de (a) competențele tehnice și aptitudinile profesionale, (b) conduita etică (de exemplu, independența, obiectivitatea, confidențialitatea și integritatea), (c) maniera profesională (de exemplu, atenția cuvenită, punctualitatea, curtoazia, respectul, responsabilitatea și credibilitatea), (d) urmărirea excelenței (de exemplu, angajamentul față de îmbunătățirea continuă și învățarea pe tot parcursul vieții) și (e) responsabilitatea socială (de exemplu, cunoașterea și luarea în considerare a interesului public).
- A5. Dispozițiile de etică relevante⁶ sunt definite ca fiind dispozițiile de etică care se aplică profesioniștilor contabili, fiind alcătuite în general din *Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili (inclusiv Standardele Internaționale privind Independența)* al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (Codul IESBA), împreună cu orice dispoziții naționale mai restrictive.

⁴ Glosarul de termeni, *Manualul de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire și Alte Servicii de Asigurare și Servicii conexe al IAASB – Ediția 2018, Volumul I.*

⁵ *Manualul IESBA privind Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili (inclusiv Standardele Internaționale privind Independența)* – Ediția 2018, punctul 120.5. A1.

⁶ Glosar de termeni, *Manualul de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire și Alte Servicii de Asigurare și Servicii Conexe al IAASB – Ediția 2018, Volumul I.*

- A6. Competența profesională poate fi descrisă și clasificată în mai multe moduri. În contextul IES-urilor, competența profesională reprezintă capacitatea de a îndeplini un rol conform unui standard definit. Competența profesională transcende cunoașterea principiilor, standardelor, conceptelor, faptelor și procedurilor; ea reprezintă integrarea și aplicarea (a) competențelor tehnice, (b) aptitudinilor profesionale și (c) valorilor, eticii și atitudinilor profesionale.
- A7. La nivel internațional, există diferențe legale și de reglementare importante care determină momentul calificării (sau al autorizării) profesioniștilor contabili. Fiecare organism membru IFAC poate defini relația adecvată dintre finalul DPI și momentul calificării (sau al autorizării) pentru membrii săi.
- A8. Includerea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale în DPI reprezintă fundamentul pentru îndeplinirea rolului de profesionist contabil. Dezvoltarea ulterioară a valorilor, eticii și atitudinilor profesionale reprezintă unul din punctele centrale ale DPC, care este acoperită de IES 7 *Dezvoltarea profesională continuă* (revizuit).
- A9. O arie de competență este o categorie pentru care se poate specifica un set de obiective educaționale conexe. Ariile de competență care țin de valorile, etica și atitudinile profesionale includ principiile de etică, precum și scepticismul profesional și raționamentul profesional; ariile de competență care țin de competența tehnică includ contabilitatea financiară și raportarea financiară, fiscalitatea și economia, iar ariile de competență care țin de aptitudinile profesionale includ competențele intelectuale și organizaționale.
- A10. Obiectivele educaționale determină cuprinsul și profunzimea cunoștințelor, înțelegerii și aplicării necesare pentru fiecare arie specifică de competență. Obiectivele educaționale pot fi îndeplinite în contextul unui mediu de lucru sau al unui program de educație profesională contabilă.

Obiectiv (A se vedea punctul 8)

- A11. Stabilirea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale pe care trebuie să le dobândească și de care trebuie să dea dovadă profesioniștii contabili servește mai multor scopuri. Astfel, este protejat interesul public, se îmbunătățește calitatea activității profesioniștilor contabili și este promovată credibilitatea profesiei contabile.

Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (A se vedea punctul 9)

- A12. Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale poate fi stabilit prin dispozițiile de etică relevante, de exemplu abordarea privind cadrul conceptual stabilită în Codul IESBA⁷.
- A13. Conform dispozițiilor de etică relevante, profesioniștii contabili acceptă responsabilitatea de a acționa în interesul public. În consecință, acțiunile unui profesionist contabil nu au scopul de a satisface exclusiv nevoile unui anumit client sau angajator.
- A14. Prin stabilirea unor activități de educație și dezvoltare care cuprind valorile, etica și atitudinile profesionale, organismele membre IFAC promovează angajamentul candidaților la titlul de profesionist contabil de a acționa în interesul public. Acționarea în interesul public include: (a) dezvoltarea cunoștințelor și preocupărilor față de impactul asupra publicului; (b) dezvoltarea sensibilității la responsabilitățile sociale; (c) învățarea pe tot parcursul vieții; (d) o predilecție pentru calitate, credibilitate, responsabilitate, punctualitate și curtoazie; și (e) respectul pentru legislație și

⁷ Cadrul general conceptual, *Manualul IESBA privind Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili (inclusiv Standardele Internaționale privind Independența)* – Ediția 2018, Secțiunea 120.

reglementări. Prin urmare, profesioniștii contabili contribuie la încrederea în funcționarea piețelor și a economiei în general.

Dispoziții de etică relevante (A se vedea punctul 10)

A15. În cadrul unui program de educație profesională contabilă, valorile, etica și atitudinile profesionale ar putea fi tratate inițial ca un curs sau ca o disciplină separat(ă). Totuși, pe măsură ce candidații la titlul de profesionist contabil progresează, integrarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale în alte cursuri sau materii încurajează recunoașterea și analizarea implicațiilor etice mai generale.

Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (A se vedea punctul 11)

Dezvoltarea obiectivelor educaționale

A16. Tabelul A enumeră obiectivele educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale care trebuie îndeplinite de către candidații la titlul de profesionist contabil până la încheierea programului de DPI, indiferent de ce specializare contabilă sau rol își vor alege în viitor. Aceste obiective educaționale reprezintă baza care le permite profesioniștilor contabili să se specializeze în diferite roluri contabile, de exemplu, ca partener într-o misiune de audit sau ca specialist în fiscalitate.

A17. Normele IAASB guvernează misiunile de audit, revizuire, asigurare și servicii conexe care sunt efectuate în conformitate cu standardele internaționale. Deși termenul de scepticism profesional este definit în mod specific în contextul misiunilor de audit și de asigurare, atitudinile, aptitudinile și comportamentele care contribuie la scepticismul profesional sunt relevante pentru toți candidații la titlul de profesionist contabil, indiferent de rolul pe care urmează să îl îndeplinească în calitate de profesionist contabil. Ca urmare, DPC include activități de educație și dezvoltare care tratează aptitudinile, atitudinile și comportamentele necesare pentru aplicarea scepticismului profesional de către candidații la titlul de profesionist contabil. Aptitudinile, atitudinile și comportamentele care contribuie la scepticismul profesional se dezvoltă în continuare ulterior DPI, intermediul DPC.

A18. La elaborarea programelor de educație profesională contabilă, cele trei arii de competență enumerate în Tabelul A pot să nu fie identice cu denumirile cursurilor sau disciplinelor prescrise. De asemenea, obiectivele educaționale asociate unei arii de competență (principiile de etică, de exemplu) pot fi îndeplinite prin intermediul mai multor cursuri sau discipline. Îndeplinirea anumitor obiective educaționale (de exemplu, cele din categoria scepticismului profesional și raționamentului profesional) se pot extinde pe mai multe cursuri sau discipline diferite, fiind posibil ca niciunul să nu fie dedicat exclusiv acelei arii de competență. În plus, ordinea în care ariile de competență sunt incluse într-un program de educație profesională contabilă ar putea fi diferită de ordinea prezentată în Tabelul A (de exemplu, angajamentul față de interesul public este trecut spre finalul listei ariilor de competență din Tabelul A, dar ar putea fi tratat destul de devreme în cadrul unui program de educație profesională contabilă).

A19. Există numeroase modalități de a descrie și clasifica nivelurile cunoștințelor. Descrierea realizată de IAESB este disponibilă în Anexa 1, Descrierea nivelurilor cunoștințelor.

A20. În Tabelul A, fiecărei arii de competență i-a fost alocat un nivel al cunoștințelor care trebuie atins de candidații la titlul de profesionist contabil până la încheierea programului de DPI. Acest nivel al cunoștințelor indică în ce context se așteaptă să fie demonstrate respectivele obiective educaționale. Împreună, obiectivele educaționale și nivelul cunoștințelor aferent ariei de competență oferă informații care ajută organismele membre IFAC să își elaboreze propriile programe de educație profesională contabilă.

A21. În cadrul programelor de educație profesională contabilă, un organism membru IFAC poate: (a) include arii de competență suplimentare; (b) crește nivelul cunoștințelor pentru anumite arii de competență; sau (c) stabili obiective educaționale suplimentare care nu sunt specificate în prezentul IES. Acest lucru se poate întâmpla atunci când un organism membru IFAC pregătește candidați la titlul de profesionist contabil care să lucreze într-un anumit domeniu de activitate (în sectorul public, de exemplu) sau pentru un anumit rol (contabil de gestiune sau auditor, de exemplu).

Selectarea activităților de educație și dezvoltare

A22. Organismele membre IFAC, instituțiile de învățământ și alte părți interesate sunt încurajate să identifice cea mai adecvată abordare de educație și de dezvoltare a valorilor, eticii și atitudinilor profesionale, ținând cont de contextul național și cultural.

A23. Pentru determinarea abordării necesare pentru realizarea obiectivelor educaționale, mixul de activități de educație și dezvoltare ar putea include o combinație de programe de învățământ structurate și experiență practică. Această combinație ar putea fi organizată astfel încât să ofere candidaților la titlul de profesionist contabil o oportunitate adecvată de a experimenta aplicarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale la locul de muncă.

A24. La stabilirea activităților de educație și dezvoltare, organismele membre IFAC, instituțiile de învățământ și alte părți interesate pot face distincția între (a) educarea candidaților la titlul de profesionist contabil cu privire la valorile, etica și atitudinile profesionale și (b) dezvoltarea și menținerea unui mediu adecvat pentru o conduită etică. Dezvoltarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale poate fi realizată prin intermediul DPI și continuă pe tot parcursul carierei, făcând parte din activitățile DPC și educația pe tot parcursul vieții.

A25. Organismele membre IFAC, instituțiile de învățământ și alte părți interesate ar putea lua în considerare utilizarea unor abordări participative care pot spori dezvoltarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale. Acestea ar putea include, fără a se limita la:

- (a) Simulări;
- (b) Discutarea unor bibliografii și materiale online selectate;
- (c) Analizarea unor studii de caz care presupun situații economice ce implică amenințări la adresa eticii;
- (d) Discutarea normelor și concluziilor disciplinare;
- (e) Seminare cu vorbitori cu experiență în procesul decizional corporativ sau profesional; și
- (f) Utilizarea forumurilor online și a comunităților de discuții.

A26. Abordările participative ar putea determina candidații la titlul de profesionist contabil să conștientizeze mai mult implicațiile etice și posibilele conflicte care afectează persoanele și întreprinderile și care pot apărea ca urmare a necesității de a lua unor decizii de management complexe.

Scepticismul profesional și raționamentul profesional

A27. Dezvoltarea profesională în ariile scepticismului profesional și raționamentului profesional nu este întotdeauna directă. Planificarea unei educații și dezvoltări eficiente în aceste arii implică atenție și poate include metode de învățare în care mentorii, activitatea de reflectare, timpul și experiența practică joacă un rol esențial.

Principii de etică

- A28. Valorile, etica și atitudinile profesionale se aplică tuturor acțiunilor întreprinse de profesioniștii contabili în această calitate. Deținerea (a) cunoștințelor și a înțelegerii necesare cu privire la conceptele etice, teoriile etice și principiile fundamentale de etică profesională și (b) oportunitatea de a practica aplicarea acestora într-un alt loc decât locul de muncă poate ajuta candidații la titlul de profesionist contabil să recunoască și să trateze amenințările la adresa eticii.
- A29. Educația și dezvoltarea candidaților la titlul de profesionist contabil pe în ceea ce privește principiile de etică și amenințările la adresa acestora ar putea trata: (a) amenințări specifice la adresa eticii cu care este probabil să se confrunte toți profesioniștii contabili, (b) amenințările la adresa eticii cu care este mai probabil să se confrunte profesioniștii contabil în anumite funcții și (c) principalele considerente privind elaborarea unor răspunsuri adecvate la astfel de amenințări la adresa eticii.
- A30. Evidențierea principiilor de etică poate fi realizată prin încurajarea candidaților la titlul de profesionist contabil: (a) să identifice implicațiile și conflictele etice aparente în activitatea lor sau în mediul lor de activitate, (b) să își formeze opinii preliminare cu privire la astfel de evenimente și (c) să le discute cu supraveghetorii lor de practică.
- A31. Candidații la titlul de profesionist contabil se pot confrunța adesea cu amenințări la adresa eticii și dileme de etică în cadrul perioadei de practică. Persoanele responsabile de proiectarea și supravegherea programelor de experiență practică ar putea oferi îndrumări candidaților la titlul de profesionist contabil cu privire la necesitatea consultării angajatorilor, mentorilor sau supraveghetorilor din mediul lor de activitate sau a unui organism membru IFAC atunci când există dubii cu privire la aspectele etice aferente unui demers sau unei situații.

Revizuirea programelor de educație profesională contabilă (A se vedea punctul 12)

- A32. Programele de educație profesională contabilă sunt proiectate pentru a ajuta candidații la titlul de profesionist contabil să își dezvolte competențele profesionale corespunzătoare până la finalul DPI. Astfel de programe pot include educația formală, furnizată prin intermediul unor programe de licență și cursuri oferite de universități, alți furnizori de educație superioară, organisme membre IFAC și angajatori, precum și pregătirea la locul de muncă. Proiectarea programelor de educație profesională contabilă oferite pe parcursul DPI poate implica un aport substanțial al altor părți interesate decât organismele membre IFAC.
- A33. Cerința de revizuire și actualizare periodică a programelor de educație profesională contabilă reflectă mediul foarte dinamic și complex în care își desfășoară activitatea profesioniștii contabili. Durata unui ciclu normal de revizuire poate fi de trei-cinci ani, dar poate fi adecvat să se realizeze revizuirii mai frecvente pentru a ține cont, de exemplu, de modificările legilor, ale reglementărilor și ale standardelor relevante pentru profesioniștii contabili.

Activitatea de reflectare (A se vedea punctul 13)

- A34. Activitatea de reflectare este procesul iterativ prin care profesioniștii contabili continuă, în toate etapele carierei lor, să își dezvolte competența profesională prin analizarea experiențelor lor (reale sau simulate) în vederea îmbunătățirii acțiunilor lor viitoare.
- A35. Cele mai realiste experiențe asupra cărora se poate reflecta ar fi cele de la locul de muncă. Atunci când acest lucru nu este posibil sau adecvat, simulările unor experiențe „reale” sau analizarea cazurilor relevante care țin de domeniul public ar putea constitui, de asemenea, alternative potrivite.
- A36. Documentarea activității de reflectare ar putea include:

- (a) Evidențe ale învățării;
 - (b) Evidențe ale reflectării;
 - (c) Portofolii de dezvoltare personală; sau
 - (d) Jurnale ale incidentelor critice.
- A37. Pentru a oferi îndrumări candidaților la titlul de profesionist contabil și profesioniștilor contabili cu privire la natura, formatul și conținutul documentației care trebuie păstrate pentru activitatea de reflectare și la tipurile de situații etice care trebuie documentate, organismele membre IFAC pot ține cont de factori cum ar fi confidențialitatea și de dispozițiile legale și de reglementare. De exemplu, anumite situații etice ar putea fi sensibile și ar putea face obiectul unor acțiuni legale sau disciplinare și, prin urmare, documentarea și discutarea lor de către profesioniștii contabili nu ar fi adecvată.
- A38. Organismele membre IFAC ar putea lua în considerare, de asemenea, oferirea unor îndrumări cu privire la modul în care trebuie sprijinită în practică activitatea de reflectare de către supraveghetorii de practică.

Evaluarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (A se vedea punctul 14)

- A39. IES 6, *Dezvoltarea profesională inițială – Evaluarea competenței profesionale* (2015), cuprinde principiile care se aplică la conceperea activităților de evaluare utilizate pentru a evalua valorile, etica și atitudinile profesionale și alte elemente care țin de competența profesională.
- A40. Pot fi utilizate diferite activități pentru a evalua valorile, etica și atitudinile profesionale ale candidaților la titlul de profesionist contabil. Activitățile de evaluare adecvate pot include: (a) examinări scrise care constau în întrebări ce necesită răspunsuri scurte, (b) studii de caz, (c) eseuri scrise, (d) testare obiectivă, (e) evaluări la locul de muncă și (f) recunoașterea învățării anterioare.
- A41. Pe lângă examinările scrise, există o serie de alte mijloace prin care poate fi realizată evaluarea în cadrul unui mediu de educație formală, inclusiv:
- (a) Crearea unor baze de date cu studii de caz și impunerea completării unor teste pe baza acestora de către candidații la titlul de profesionist contabil;
 - (b) Utilizarea unui sistem de analize de caz care impune candidaților la titlul de profesionist contabil să păstreze jurnale și notițe cu privire la anumite cazuri din domeniul public;
 - (c) Utilizarea testării obiective a aspectelor etice din programele de educație profesională contabilă; și
 - (d) Utilizarea unor teme de grup și a unor ateliere privind studiile de caz pentru a evalua analiza etică și procesul decizional.
- A42. Evaluările la locul de muncă diferă de și, în multe privințe, sunt mai dificile decât evaluările efectuate în cadrul unui mediu de educație formală. Mijloacele de evaluare a dezvoltării valorilor, eticii și atitudinilor profesionale la locul de muncă ar putea include:
- (a) Discutarea și soluționarea asistată a amenințărilor la adresa eticii pe măsura apariției acestora la locul de muncă; și
 - (b) Revizuirea procesului decizional etic combinată cu revizuirii și evaluări de performanță.

Descrierea nivelurilor cunoștințelor

Această descriere a nivelurilor cunoștințelor susține utilizarea obiectivelor educaționale de către IAESB în cadrul publicațiilor sale, cum ar fi Standardele Internaționale de Educație (IES) 2 și 3, și descrie trei niveluri ale cunoștințelor. Aceste descrieri, împreună cu obiectivele educaționale, furnizează informații care ajută organismele membre să proiecteze programe de educație profesională contabilă pentru o diversitate de roluri și specializări profesionale contabile.

Nivelul cunoștințelor	Descriere
De bază	<p>În mod normal, obiectivele educaționale aferente unei anumite arii de competență se concentrează pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea, explicarea, sintetizarea și interpretarea principiilor și teoriilor de bază din arii relevante de competență tehnică în vederea îndeplinirii sarcinilor, sub o supervizare adecvată; • Realizarea sarcinilor desemnate utilizând aptitudinile profesionale adecvate; • Recunoașterea importanței valorilor, eticii și atitudinilor profesionale în realizarea sarcinilor desemnate; • Soluționarea unor probleme simple și înaintarea sarcinilor sau problemelor complexe supervisorilor sau celor care dețin cunoștințe de specialitate; și • Furnizarea de informații și explicarea ideilor într-o manieră clară, utilizând mijloace de comunicare verbală și scrisă. <p>Obiectivele educaționale de la nivelul de bază sunt corelate cu medii de lucru</p>
Intermediar	<p>În mod normal, obiectivele educaționale aferente unei anumite arii de competență se concentrează pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea, compararea și analiza independentă a principiilor și teoriilor de bază din ariile relevante de competență tehnică în scopul îndeplinirii sarcinilor și luării deciziilor; • Combinarea competențelor tehnice și aptitudinilor profesionale în vederea îndeplinirii sarcinilor; • Aplicarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale în sarcinile de lucru; și • Prezentarea informațiilor și explicarea ideilor într-o manieră clară, utilizând mijloace de comunicare verbală și scrisă, părților interesate din domeniul contabil și din alte domenii. <p>Obiectivele educaționale de la nivelul intermediar sunt corelate cu medii de lucru caracterizate de niveluri moderate de ambiguitate, complexitate și incertitudine.</p>

<p>Avansat</p>	<p>În mod normal, obiectivele educaționale aferente unei anumite arii de competență se concentrează pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selectarea și integrarea principiilor și teoriilor din diferite arii de competență tehnică în vederea gestionării și coordonării proiectelor și a sarcinilor, precum și pentru a emite recomandări care să răspundă nevoilor părților interesate; • Integrarea competențelor tehnice și a aptitudinilor profesionale în vederea gestionării și coordonării proiectelor și a sarcinilor; • Luarea deciziilor privind măsurile corespunzătoare, pe baza valorilor, eticii și atitudinilor profesionale; • Evaluarea, cercetarea și soluționarea unor probleme complexe, cu supervizare redusă; • Anticiparea, consultarea adecvată și elaborarea de soluții pentru probleme și aspecte complexe; și • Prezentarea și explicarea consecventă a informațiilor relevante, într-o manieră convingătoare, unei varietăți de părți interesate. <p>Obiectivele educaționale de la nivelul avansat sunt corelate cu medii de lucru caracterizate prin niveluri ridicate de ambiguitate, complexitate și incertitudine.</p>
----------------	---

Standardele Internaționale de Educație, Proiectele de expunere, Documentele consultative și alte publicații IAESB sunt publicate de IFAC și fac obiectul drepturilor de autor ale acesteia.

IAESB și IFAC nu își asumă responsabilitatea pentru pierderile cauzate niciunei persoane care acționează sau decide să nu acționeze pe baza materialului din această publicație, indiferent dacă astfel de pierderi sunt cauzate de neglijență sau de alte motive.

Sigla IAESB, „International Accounting Education Standards Board”, „IAESB”, „International Education Standards”, „IES”, sigla IFAC, „International Federation of Accountants”, și „IFAC” sunt mărci înregistrate și mărci de serviciu ale IFAC.

Drepturi de autor © octombrie 2019 ale International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate. Se acordă permisiunea de a face copii după această lucrare cu scopul unei expuneri cât mai mari și al obținerii cât mai multor comentarii, cu condiția ca fiecare copie să includă următoarea declarație privind drepturile de autor: *„Drepturi de autor © octombrie 2019 ale International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate. Utilizat cu permisiunea IFAC. Se acordă permisiunea de a face copii după această lucrare cu scopul unei expuneri cât mai mari și al obținerii cât mai multor comentarii.”* Contactați permissions@ifac.org.

ISBN: 978-1-60815-424-1

Prezentul *IES 4, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)* al International Accounting Education Standards Board, publicat de International Federation of Accountants (IFAC) în octombrie 2019 în limba engleză, a fost tradus în limba română de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR) în ianuarie 2020 și a fost reprodus cu permisiunea IFAC. Procesul de traducere a *Revizuirilor la IES 2, 3, 4 și 8* a fost analizat de IFAC și traducerea a fost realizată în conformitate cu „Declarația de politică – Politică de traducere a publicațiilor International Federation of Accountants”. Textul aprobat al *Revizuirilor la IES 2, 3, 4 și 8* este cel publicat de IFAC în limba engleză. IFAC nu își asumă nicio responsabilitate pentru acuratețea și caracterul complet al traducerii sau pentru orice acțiuni care ar putea decurge ca urmare a acesteia.

Textul în limba engleză al *IES 2, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)* © 2019 al IFAC. Toate drepturile rezervate.

Textul în limba română al *IES 2, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)* © 2020 al IFAC. Toate drepturile rezervate.

Titlul original: *IES 2, Initial Professional Development – Professional Values, Ethics, and Attitudes (Revised)*, ISBN: 978-1-60815-424-1

Contactați permissions@ifac.org pentru permisiunea de a reproduce, a stoca, a transmite sau a utiliza acest document în alte scopuri similare.

**International Accounting
Education
Standards Board™**

529 Fifth Avenue, 6th Floor, New York, NY 10017
T + 1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.iaesb.org